

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY DLA PROPOZYCJI PROJEKTU

I. Informacje ogólne	
1. Tytuł projektu	Zwiększenie potencjału przyrodniczego regionu poprzez działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą
2. Podmiot zgłaszający	Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą
3. Partnerzy projektu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
4. Nazwa Programu	Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (FEuKP).
5. Nr i nazwa Priorytetu	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CZYSTEJ ENERGII I OCHRONY ZASOBÓW ŚRODOWISKA REGIONU.
6. Nr i nazwa Działania	Działanie FEuKP.02.15 Zwiększenie potencjału przyrodniczego w regionie
7. Planowany sposób wyboru projektu (zaznacz właściwe)	☒ konkurencyjny lub ☐ niekonkurencyjny
II. Opis projektu (opisz projekt w sposób treściwy i zwięzły - max 3 strony A.4.)	
1. Opis stanu istniejącego, z którego wynika potrzeba realizacji projektu, cel, efekty, uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się 10 parków krajobrazowych. Trzy z nich wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą, którego dotyczy przedmiotowy projekt. Celem powołania ZPKnDW jest ochrona wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Głównym celem Projektu jest wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury a także ograniczanie zanieczyszczeń na obszarze Zespołu Parków Krajobrazowych Dolnej Wisły, na którym konieczne jest przeprowadzenie działań niezbędnych do poprawy stanu przyrodniczego wszystkich elementów doliny Wisły tj. zarówno samej rzeki, jak i dna doliny oraz jej strefy zboczowej. Działania planowane do realizacji w ramach ww. Projektu przyczynią się do czynnej ochrony siedlisk i gatunków na terenie ZPKnDW. Obecnie ZPKnDW posiada infrastrukturę, która nie w pełni odpowiada współczesnym wymaganiom ochrony przyrody i rekreacji.. Parki i obszary cenne przyrodniczo, mimo swojego potencjału, nie są w pełni wykorzystywane w zakresie czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt, a infrastruktura nie sprzyja intensywnym działaniom informacyjno-edukacyjnym skierowanym do mieszkańców. W związku z tym, konieczne jest przeprowadzenie działań modernizacyjnych i edukacyjnych. <u>Planowane efekty realizacji projektu:</u> Realizacja projektu w pełni wpisuje się w cele działania, przyczyniając się do: ➤ Zwiększenia potencjału przyrodniczego regionu – poprzez przeprowadzenie kompleksowych działań ochronnych na murawach

	kserotermicznych, łąkach, pastwiskach oraz w tradycyjnych sadach owocowych. Wypas krów i owiec oraz zastosowanie odpowiednich urządzeń i narzędzi, takich jak kosiarki dyskowe i bijakowe, piły łańcuchowe, czy narzędzia do monitorowania bioróżnorodności, umożliwi skuteczną ochronę cennych siedlisk. Ponadto, zakup sprzętu do wykaszania, nasadzeń roślin oraz urządzeń służących do monitorowania flory i fauny, takich jak drony z kamerą termowizyjną czy sprzęt do pomiaru jakości wody, pozwoli na aktywne zarządzanie i ochronę tych ekosystemów. Działania te przyczynią się do poprawy kondycji bioróżnorodności, co pozwoli na zachowanie rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, takich jak ptaki, owady, oraz rośliny typowe dla tych ekosystemów. ➤ Ochrony zasobów genetycznych i bioróżnorodności – poprzez czynne działania ochronne na rzecz zachowania dawnych odmian drzew owocowych oraz gatunków zwierząt związanych z tradycyjnymi sadami owocowymi. Zakup specjalistycznego sprzętu, takiego jak siatki ochronne, paliki drewniane, czy narzędzia do szczepienia drzew owocowych, umożliwi realizację działań ochrony tych zasobów. Projekt zakłada także inwentaryzację i monitoring siedlisk przyrodniczych, co pozwoli na bieżąco obserwować stan ekosystemów i wprowadzać niezbędne działania korygujące. Dodatkowo, dzięki adaptacji schronów dla nietoperzy oraz zakupowi specjalistycznych narzędzi do monitorowania bioróżnorodności, takich jak kamery termowizyjne czy sprzęt do pomiaru jakości wody, możliwe będzie skuteczne śledzenie stanu ekosystemów oraz ochrona zasobów genetycznych. ➤ Podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców – poprzez zrealizowanie szerokiej gamy działań edukacyjnych i informacyjnych na temat ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych regionu. Działania te będą miały na celu wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w ochronę środowiska oraz kształtowanie postaw proekologicznych. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych narzędzi, takich jak drony, sprzęt fotograficzny oraz multimedia do tworzenia materiałów edukacyjnych, przekaz dotyczący ochrony przyrody dotrze do szerokiego kręgu odbiorców. Planowane działania będą miały również na celu budowanie silnej więzi społeczności lokalnej z dziedzictwem przyrodniczym regionu oraz promowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Wszystkie te efekty są ściśle powiązane z celami projektu i przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego, zwiększenia bioróżnorodności oraz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu. <u>Uzasadnienie realizacji projektu:</u>
--	--

Projekt jest zgodny z celami działania, które zakładają zwiększenie potencjału przyrodniczego regionu oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Działania podejmowane w ramach projektu mają na celu ochronę cennych siedlisk i gatunków, a także zachowanie bioróżnorodności regionu, co jest kluczowe w obliczu zmian klimatycznych i degradacji środowiska naturalnego. Dodatkowo, realizacja projektu przyczyni się do edukacji społeczności lokalnej, umożliwiając jej lepsze zrozumienie znaczenia ochrony przyrody oraz zachowania tradycji związanych z lokalnym dziedzictwem rolniczym i krajobrazowym. Projekt ma również na celu poprawę jakości życia mieszkańców, poprzez stworzenie przestrzeni edukacyjnych i rekreacyjnych, które będą promować zrównoważony rozwój regionu.

W ramach realizacji opisanego wyżej celu ZPKnDW działa między innymi w trzech ujętych w tym projekcie kierunkach.

1. Czynna ochrona muraw kserotermicznych, łąk i pastwisk:

Jednymi z unikalnych siedlisk Doliny Dolnej Wisły są murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea). To ciepłolubne zbiorowiska trawiaste spotykane głównie w południowo-wschodniej i południowej części Europy. Ekstrazonalnie występują w innych miejscach. Mają postać muraw, o bogatej i zróżnicowanej florze a także faunie bezkręgowców. Murawy kserotermiczne są ekosystemami przejściowymi, wykształconymi w wyniku historycznego użytkowania pastwiskowego. Wypas zwierząt gospodarskich jest najlepszą metodą czynnej ochrony tych siedlisk. Zespół Parków Krajobrazowych prowadził działania ochronne polegające m.in. na wykaszaniu oraz wypasie owiec na obszarach objętych ochroną – między innymi w rezerwatach Zbocza Płutowskie i Ostnicowe Parowy Gruczna oraz użytku ekologicznym „Murawy Gruczna”. Działania te przyczyniają się do ochrony takich gatunków jak *Ostnica Jana (Stipa joannis)*, *Milek wiosenny Adonis vernalis* i *Starodub łąkowy (Angelica palustris)*. Do skutecznego prowadzenia działań konieczne jest cykliczne odnawianie wykorzystywanej infrastruktury technicznej i zakup sprzętu. W ramach projektu prowadzony będzie wypas owiec oraz prace odkrzewiające i odkrzewiające na części użytku ekologicznego Murawy Gruczna – działki nr ewid. 187 oraz 83/1, obręb Gruczno.

Łąki i pastwiska mają one duży udział w kształtowaniu różnorodności biologicznej obszarów rolnych. Grunty orne to głównie ubogie biologicznie monokultury. Łąki i pastwiska działają jak „wyspy środowiskowe”, ostoje różnorodności genetycznej i gatunkowej. Dzięki wyspom pula genowa poszczególnych gatunków staje się bogatsza, gdyż genotypy z różnych obszarów krzyżują się ze sobą. Różnorodność gatunków roślin przekłada się na większy potencjał dla rozwoju bezkręgowców i mikroorganizmów. Takie układy stanowią azyl dla motyli, chrząszczy, muchówek, błonkówek czy bzygowatych. Na łąkach i pastwiskach obecne są małe gryzonie, płazy

i ptaki oraz związane z nimi drapieżniki. Wymienić można takie gatunki jak Skowronek (*Alauda arvensis*), Bocian biały (*Ciconia ciconia*), Myszołów zwyczajny (*Buteo buteo*), Błotniaki łąkowy (*Circus pygargus*) bądź Kania ruda (*Milvus milvus*). W ramach projektu planowany jest wypas krów rodzimych ras na terenach pastwisk znajdujących się na działkach 426/15 i 426/16, obręb Gruczno i działce 75/9, obręb Dusocin oraz działkach 177/1, 178/1, 186/3, obręb Chrystkowo.
W celu zapewnienia odpowiedniego miejsca zimowania zwierząt oraz przechowywania paszy dla nich planowany jest zakup budynku inwentarskiego wraz z działką nr 195/5, obręb Chrystkowo.

2. Ochrona i badanie funkcji przyrodniczych sadów tradycyjnych

Tradycyjny sad znacząco różni się od współczesnej jego formy. Wyróżnia się znaczną różnorodnością odmian i gatunków. Drzewa rosły do naturalnego rozpadu. Tradycyjny sad poza funkcją gospodarczą stanowił siedlisko licznych organizmów. Szczególnie istotne były stare drzewa, będące miejscem występowania i rozrodu licznych owadów, ptaków i grzybów. W Dolinie Dolnej Wisły szacuje się, że liczba sadów tradycyjnych zmniejszyła się o ponad 90% względem stanu z początku ubiegłego wieku. Funkcje przyrodnicze tej formy uprawy są często opisywane, ale brakuje opracowań opartych na szeroko zakrojonych badaniach. W ramach projektu planowane jest przeprowadzenie monitoringu ptaków, owadów (ze szczególnym naciskiem na zapylacze) i grzybów występujących w przynajmniej 15 tradycyjnych sadach w Dolinie Dolnej Wisły.

Jednocześnie w ramach Ośrodka Dydaktyczno-Muzealnego w Chrystkowie prowadzona jest kolekcja dawnych odmian drzew owocowych, która obecnie liczy sobie kilkadziesiąt różnych odmian kilku gatunków drzew owocowych. Kolejne kilkadziesiąt zgromadzone jest w szkółkach ZPKnDW. Ich odpowiednia ochrona wymaga powiększenia istniejącej kolekcji w celu należytego przechowywania tych zasobów genetycznych. W związku z tym planowana jest modernizacja ogrodu kolekcji starych odmian drzew owocowych w Chrystkowie (działka nr ewid. 188/1, obręb Chrystkowo), modernizacja ogrodu szkółki drzewek (działka nr ewid. 191/1, obręb Chrystkowo) oraz założenie dalszej części kolekcji (działki nr ewid. 177/1 i 178/1, obręb Chrystkowo). Zachowanie zasobów genowych drzew owocowych jest niezbędny do ochrony, rewitalizacji i odtwarzania tradycyjnych sadów przydomowych.

3. Czynna ochrona wybranych gatunków zwierząt oraz inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych

Jest to zbiorczy kierunek oparty o kilka różnych, niezależnych działań o mniejszej skali. Jego cele to: 1) wsparcie trwających już działań mających na celu czynną ochronę ptaków siewkowych poprzez utrzymywanie sztucznych wysp lęgowych; 2) monitoring i opracowanie poradnika czynnej i biernej ochrony siedlisk przyrodniczych w starorzeczach Wisły; 3)

rozbudowę bazy zimowiskowej dla nietoperzy w obiektach Twierdzy Grudziądz i Twierdzy Chełmno.

1) ZPKnDW od 1999 r. prowadzi działania mające na celu czynną ochronę siedlisk i miejsc rozrodu Rybitwy rzecznej (*Sterna hirundo*) i Rybitwy białoczelnej (*Sternula albifrons*) poprzez utrzymywanie sztucznych wysp lęgowych. W wyniku prowadzonych działań notowane były także lęgi np. Sieweczki rzecznej (*Charadrius dubius*). Sztuczne wyspy lęgowe muszą być zdadne do przemieszczania w sezonie lęgowym. Dlatego też na ich podstawie wybrano transportowe barki rzeczne, które wymagają cyklicznych remontów.

Zatem w ramach projektu planowany jest remont pokładu obu obecnie używanych barek, polegający między innymi na piaskowaniu, zabezpieczeniu przeciwkorozyjnym i malowaniu. Jednocześnie planuje się w ramach projektu zakup dwóch jednostek pływających, zdolnych do przemieszczania barek, jak i remont garażu do przechowywania tych jednostek (działka nr ewid. 2/3, obręb 8, Chełmno).

2) Na obszarze doliny Wisły znajdują się liczne zbiorniki wodne. Stanowią one wraz z sąsiadującymi terenami siedlisko wielu gatunków płazów – w tym Kumaka nizinnego (*Bombina bombina*) i Rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*) – ryb (między innymi Różanki pospolitej (*Rhodeus sericeus*) i Strzebli błotnej (*Rhynchocypris percunurus*) oraz ptaków. Ichtyofauna zbiorników stanowi też bazę pokarmową dla rybitw (rzecznej, białoczelnej i czarnej (*Chlidonias niger*)). Obecny stan zbadania zbiorników i ich otoczenia jest pobieżny i ogólny, co nie pozwala na wytypowanie zagrożeń i problemów ich dotyczących, a co za tym idzie zaplanowanie skutecznych działań ochronnych. Konieczne jest przeprowadzenie monitoringu ichtyofauny, herpetofauny i ornitofauny oraz koleopterofauny. Prace objąć mają wybrane zbiorniki położone w obrębie Nadwiślańskiego i Chełmińskiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego „Góry Łosiowe” oraz Obszarach Natura 2000: Dolna Dolnej Wisły i Solecka Dolina Wisły i Dolna Wisła. W związku z powyższym w ramach projektu planowane jest wykonanie monitoringu ptaków, ryb (na wybranych terenach), małych ssaków, grzybów nadrzewnych i bezkręgowców saproksylicznych, a także inwentaryzacji florystycznej oraz monitoringu ruchów masowych gruntu, a następnie opracowanie na podstawie uzyskanych wyników poradnika czynnej i biernej ochrony siedlisk przyrodniczych związanych ze starorzeczami Wisły i ich otoczeniem. Część z terenów objętych pracami została uznana za rezerwat przyrody w grudniu 2024 r. Dane uzyskane na terenie tych rezerwatów i w ich bezpośrednim sąsiedztwie zostaną przekazane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i użyte podczas procedury utworzenia planu ochrony.

3) W XIX i XX w. wybudowano i modernizowano Twierdzę Grudziądz i Twierdzę Chełmno. Kolejne modernizacje i rozbudowy trwały aż do

	zakończenia II Wojny Światowej. Dziś w większości pozostają nieużytkowane. Betonowe schrony piechoty i ceglane forty, osadzone w ziemi i częściowo nią przykryte, stały się sztucznymi jaskiniami wykorzystywanymi chętnie przez nietoperze w czasie zimowania. Najczęściej spotykane gatunki to: (Nocek Nattererea (<i>Myotis nattereri</i>), Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>), Gacek brunatny (<i>Plecotus auritus</i>), mopki, a czasem również pojedyncze osobniki innych gatunków). Obiekty te mogą zostać poddane pracom modernizacyjnym dodatkowo zwiększającym ich atrakcyjność i pojemność dla nietoperzy. W ramach projektu <u>planowane jest przeprowadzenie prac modernizacyjnych i remontowych w wybranych obiektach dostosowanych do potrzeb nietoperzy zaadoptowanych w latach ubiegłych.</u> Ponadto w ramach projektu podjęte zostaną działania informacyjno-edukacyjne mają na celu podniesienie świadomości społecznej na temat ochrony przyrody, dziedzictwa przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych ZPKnDW. Cel projektu jest zgodny z celem działania FEKP.02.15 to jest „wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia” bowiem projekt zakłada działania mające na celu poprawę sytuacji i zachowania chronionych gatunków i siedlisk.
4. Przedstaw w punktach zakres zadań planowanych do realizacji w ramach projektu (pamiętaj o zachowaniu spójności z budżetem projektu)	<u>Zadanie I Prace przygotowawcze</u> 1. Sporządzenie studium wykonalności/planu inwestycyjnego. <u>Zadanie II. Działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą</u> 1. Czynna ochrona muraw kserotermicznych, łąk i pastwisk: a. Zakup przyczepy samochodowej do przewożenia owiec i przyczepy samochodowej do przewozu bydła Uzasadnienie: Zakup przyczepy samochodowej do przewożenia owiec w projekcie jest uzasadniony koniecznością ochrony muraw kserotermicznych i łąk. Wypas owiec jest kluczową metodą zarządzania tymi ekosystemami.. Działania te przyczyniają się do zachowania specyficznych gatunków flory i fauny, które są zagrożone zanikiem siedlisk. Przyczepa samochodowa jest niezbędna do bezpiecznego i regularnego przemieszczania owiec pomiędzy różnymi obszarami wymagającymi wypasu. Zakup przyczepy do przewozu bydła jest kluczowy dla bezpiecznego transportu bydła między pastwiskami, które znajdują się na rozległym terenie parku krajobrazowego. Kontrolowany wypas jest istotnym

elementem ochrony ekosystemów, takich jak murawy kserotermiczne i łąki. Przyczepa zapewnia możliwość bezpiecznego przemieszczania zwierząt.

b. Budowa garażu wielostanowiskowego

Uzasadnienie: Wydatek jest uzasadniony potrzebą zabezpieczenia sprzętu i pojazdów wykorzystywanych w działaniach ochronnych. Projekt obejmuje aktywne zarządzanie i ochronę cennych siedlisk przyrodniczych, takich jak murawy kserotermiczne i tradycyjne sady, które wymagają regularnego użytkowania sprzętu mechanicznego, w tym pojazdów do przewożenia owiec, traktorów i innych maszyn. Garaż wielostanowiskowy pozwoli na bezpieczne przechowywanie tego sprzętu

c. Modernizacja ogrodzenia użytku ekologicznego Murawy Gruczna (1500 m)

Uzasadnienie: Wydatek jest uzasadniony potrzebą zabezpieczenia tego wyjątkowego siedliska przed niepożądanymi czynnikami zewnętrznymi, które mogą zagrażać jego integralności. Ogrodzenie o długości 1500 m umożliwi kontrolowany wypas owiec, ochronę przed niekontrolowanym dostępem osób trzecich, a także ochronę zwierząt gospodarskich przed dzikimi zwierzętami (przede wszystkim wilkami)

d. Wykonanie inwentaryzacji przedprojektowej na terenie użytku ekologicznego Murawy Gruczna

Uzasadnienie: Inwentaryzacja przedprojektowa szaty roślinnej na terenie użytku ekologicznego Murawy Gruczna jest niezbędna w celu określenia obecnego stanu zachowania siedlisk i odpowiedniego dostosowania intensywności oraz miejsc prowadzenia wypasu, tak by stan ten poprawić.

e. Wykonanie Inwentaryzacji poprojektowej na terenie użytku ekologicznego Murawy Gruczna

Uzasadnienie: Inwentaryzacja poprojektowa szaty roślinnej na terenie użytku ekologicznego Murawy Gruczna jest niezbędna w celu określenia efektu ekologicznego wypasu, a także stworzeniu strategii ochrony siedlisk na lata następne

f. Budowa dwóch odłowni zwierząt gospodarskich

Uzasadnienie: Poniesienie wydatku jest niezbędne dla efektywnego zarządzania wypasem na obszarach chronionych. Odłownie umożliwią bezpieczne i skuteczne przeprowadzanie działań związanych z wypasem,

takich jak czasowe gromadzenie, kontrola zdrowotna i transport zwierząt. Użycie odłowni pozwoli utrzymać odpowiednią intensywność wypasu, zapobiegania nadmiernemu obciążeniu siedlisk.

- g. Wykonanie ogrodzenia drewnianego pastwisk dla krów
(łączna długość ok 1700 m)

Uzasadnienie: Wydatek jest niezbędny dla zapewnienia bezpiecznego i kontrolowanego wypasu na obszarach chronionych ZPKnDW. Celem projektu jest ochrona i zarządzanie siedliskami łąk i pastwiska, które wymagają aktywnego wypasu, aby zapobiec zarastaniu ich drzewami i krzewami. Drewniane ogrodzenie pozwoli na precyzyjne wyznaczenie granic pastwisk i ograniczy ryzyko przypadkowego przemieszczenia się zwierząt. Dodatkowo, ogrodzenie z naturalnego materiału wpisuje się w krajobraz doliny Wisły i minimalizuje wpływ na estetykę otoczenia. W wypadku zaistnienia potrzeby ochrony zwierząt gospodarskich przed dzikimi zwierzętami ogrodzenie drewniane będzie mogło być dodatkowo zabezpieczone siatką leśną lub fladrami.

- h. Zakup pił łańcuchowych akumulatorowych (2szt.), kosiarki dyskowej i kosiarki bijakowej do ciągnika rolniczego oraz ładowacza czołowego

Uzasadnienie: Piły łańcuchowe akumulatorowe są niezbędne do regularnego usuwania nadmiernej roślinności oraz drzew i krzewów na terenach chronionych. Ich wykorzystanie umożliwi przeprowadzanie prac w sposób bardziej ekologiczny i cichszy niż przy użyciu pił spalinowych.

Kosiarka dyskowa umożliwi szybkie i efektywne koszenie większych powierzchni pastwisk i łąk, co jest kluczowe dla utrzymania siedlisk w odpowiednim stanie. Koszenie zapobiegnie zarastaniu terenów. Dzięki tej maszynie możliwe będzie systematyczne zarządzanie terenami objętymi projektem. Ponadto sposób koszenia (cięcie dyskami) pozwala na uzyskanie siana na potrzeby zimowego utrzymania zwierząt. Pozyskanie siana jest niezbędne do zapewnienia zwierzętom gospodarskim paszy w okresie zimowym.

Kosiarka to urządzenie, które mechanicznie rozdrabnia rośliny, w tym również drobne krzewy i samosiejki drzew. Pozwala na usuwanie tzw. niedojadów, czyli roślinności która nie jest zjadana przez zwierzęta gospodarcze. Urządzenie to jest niezbędne do usuwania z terenów chronionych muraw oraz łąk i pastwisk zdrewniałej roślinności zielnej i samosiewów drzew i krzewów. Kosiarka bijakowa rozdrabnia tego typu roślinność, co ogranicza nakłady pracy i paliwa, gdyż nie trzeba jej pozostałości usuwać. Jest to niezbędne do ochrony siedlisk trawiastych

	przed zarastaniem oraz przywracania wcześniej zarośniętych muraw do stanu właściwego. Ładowacz czołowy zwiększy funkcjonalność ciągnika, umożliwiając przenoszenie dużych ilości materiałów, takich jak pasza, siano, kamienie czy ściółka, co jest niezbędne do obsługi pastwisk i łąk. i. Zakup wiertnicy i koparki ciągnikowej Uzasadnienie: Wiertnica ciągnikowa jest potrzebna do szybkiego wykonania otworów na słupy ogrodzenia i inne elementy infrastruktury pastwisk. Wykorzystanie wiertnicy umożliwi sprawną naprawę ogrodzeń na terenach pastwisk. Koparka ciągnikowa jest niezbędna do prac ziemnych. Sprzęt ten umożliwi szybkie i efektywne wykonywanie robót terenowych, co jest kluczowe dla ochrony siedlisk i zarządzania wodą na terenie parku. j. Zakup przyczepy do przewozu 20 – 26 bel siana lub słomy Uzasadnienie: Zakup przyczepy do przewozu dużych ilości siana i słomy umożliwi sprawne dostarczanie paszy dla zwierząt gospodarskich do miejsc wypasu, zwłaszcza w okresie zimowym. Większość łąk wykorzystywanych przez ZPKnDW w celu zapewnienia paszy zimowej dla zwierząt jest oddalona od miejsca składowania o ponad 30 kilometrów. Przyczepa zwiększy efektywność transportu paszy, co jest ważne dla redukcji kosztów logistycznych i zapewnienia ciągłości działań ochronnych na terenie parku. k. Zakup wyposażenia (narzędzia) garażu Uzasadnienie: Wyposażenie garażu w niezbędne narzędzia pozwoli na bieżącą konserwację i naprawy sprzętu wykorzystywanego do działań ochronnych, takich jak traktory, przyczepy i maszyny. Narzędzia te będą przyczyniać się do oszczędności finansowych, umożliwiając szybkie naprawy na miejscu bez potrzeby zlecania serwisów zewnętrznych. l. Usługa obsługi zwierząt i wykaszania niedojadów Uzasadnienie: usługa zewnętrzna na czas trwania projektu jest uzasadniona potrzebą bieżącego wsparcia działań ochronnych zaplanowanych w projekcie Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Usługa taka będzie niezbędna do wykonywania zadań związanych z regularnym przemieszczaniem zwierząt, obsługą infrastruktury, a także transportem paszy na pastwiska. Umożliwi to efektywne zarządzanie zasobami i infrastrukturą w okresie realizacji zaplanowanych działań
--	--

ochronnych. Prowadzenie wypasu zwierząt powiązane jest z licznymi obowiązkami (dozorowanie, transport, karmienie w okresie zimowym, pozyskiwanie paszy zimowej z łąk w okresie wegetacyjnym, utrzymywanie porządku w budynkach gospodarskich itp.)

- m. Zakup ładowarki teleskopowej z wyposażeniem do balotów i kruszyw, o udźwigu co najmniej 3000 kg.

Uzasadnienie: Ładowarka teleskopowa z dużym udźwigiem jest niezbędna do podnoszenia i przemieszczania ciężkich balotów siana oraz kruszyw, co ułatwi transport i składowanie paszy oraz innych materiałów. Jej funkcjonalność pozwala na sprawne załadunki i rozładunki w różnych miejscach, co będzie wspierać zarządzanie paszami oraz konserwację infrastruktury ochronnej. Jest to inwestycja, która znacząco zwiększy efektywność logistyki na rozległych terenach projektu.

- n. Zakup i bieżąca naprawa budynku inwentarskiego w Chrystkowie

Uzasadnienie: Utrzymanie zwierząt w okresie zimowym wymaga dysponowania budynkiem inwentarskim, gdzie będzie można je ulokować w okresie poza wypasem. Budynek taki musi być właściwie przygotowany, tak by zapewnić zwierzętom i obsługującym je ludziom bezpieczeństwo i komfort. Budynek inwentarski w Chrystkowie stanowił niegdyś integralną część gospodarstwa, które w tym momencie w znacznej większości znajduje się w zarządzie ZPKnDW. Jest on funkcjonalnie połączony z częścią budynku będącego w zarządzie ZPKnDW. Został wzniesiony i był przez lata wykorzystywany w celu utrzymywania w nim zwierząt gospodarskich. Dzięki położeniu i połączeniu z nieruchomościami użytkowymi przez ZPKnDW jego wykup umożliwi optymalne zarządzanie nieruchomością. Ograniczy konieczność dojazdów oraz przemieszczanie zwierząt na część pastwisk bez wykorzystania pojazdów mechanicznych. Jednocześnie doprowadzi do scalenia historycznej zagrody wiejskiej.

- m. Zakup namiotowej hali magazynowej do przechowywania suchej paszy objętościowej

Uzasadnienie: Zakup magazynowej hali namiotowej niezbędny jest do zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania kutrów holowniczych, co ma kluczowe znaczenie dla ich długowieczności i sprawności. Hale takie są odpowiednio wytrzymałe i duże, a jednocześnie znacznie tańsze, szybsze i prostsze w konstrukcji niż budynki tradycyjne, co zapewnia optymalne wykorzystanie środków. Jednocześnie można je przestawiać wedle potrzeb, co znacząco zwiększa ich uniwersalność.

2. Ochrona zasobów genetycznych dawnych odmian drzew owocowych oraz gatunków zwierząt związanych z sadami tradycyjnymi:

- a. Wykonanie ogrodzenia kolekcji i szkółki drzew z siatki ogrodowej i słupków metalowych (łączna długość ok 1500 m)

Uzasadnienie: Ogrodzenie kolekcji i szkółki drzew z siatki ogrodowej i słupków metalowych jest kluczowe w kontekście ochrony roślin przed szkodnikami oraz dzikimi zwierzętami. Ochrona drzew owocowych ma na celu zachowanie puli genowej roślin charakterystycznych dla doliny Wisły.

- b. Zakup osłonek i palików do drzewek (1000 szt. rocznie)

Uzasadnienie: Osłonki do drzewek pomagają w ochronie młodych roślin przed zmiennymi warunkami atmosferycznymi, szkodnikami oraz dzikimi zwierzętami. Osłonki stanowią ważny element zapewnienia przeżywalności młodych drzew w trudnym środowisku.

Paliki drewniane, wykorzystywane do podparcia młodych drzew i ich osłonek, są niezbędne do zapewnienia ich stabilności i ochrony przed zgryzaniem.

- c. Zakup siatki leśnej dogęszonej do konstrukcji osłon (2000 mb)

Uzasadnienie: Siatka leśna będzie wykorzystywana do tworzenia osłon ochronnych, które zapewnią młodym drzewom oraz roślinom w ZPKnDW ochronę przed dzikimi zwierzętami, takimi jak sarny, dziki czy zające. Dodatkowo, siatka leśna pozwoli na efektywne zabezpieczenie obszarów o dużym znaczeniu ekologicznym.

- d. Zakup podkładek do szczepienia drzew owocowych (1500 szt. rocznie)

Uzasadnienie: Zakup podkładek do szczepienia drzew owocowych wspiera projekt w kontekście ochrony oraz rekonstrukcji tradycyjnych sadów, które stanowią istotny element krajobrazu ZPKnDW. Dzięki szczepieniu na odpowiednich podkładkach, drzewa owocowe będą miały lepszą odporność na choroby i warunki atmosferyczne, co przyczyni się do trwałości i funkcjonowania bioróżnorodnych ekosystemów w regionie.

e. Zakup podkrzesywarki elektrycznej

Uzasadnienie: Podkrzesywarka elektryczna jest niezbędnym narzędziem do prac ogrodniczych, korekcji drzew, usuwania jemioly itd. Pozwala utrzymywać stare drzewa owocowe w możliwie dobrym stanie zdrowotnym. Dodatkowo pozwala na przycinania i usuwania gałęzi oraz roślinności drzewiastej na wyższych poziomach, na łąkowych i pastwisk. Wybór urządzenia o napędzie elektrycznym zapewni mniejszą emisję hałasu i spalin do środowiska.

f. Monitoring różnorodności biologicznej w wybranych sadach tradycyjnych (w 5 różnych dziedzinach każdego roku)

Uzasadnienie: Monitoring różnorodności biologicznej jest kluczowym elementem działań ochronnych w ramach projektu. Monitorowanie obejmuje ocenę stanu siedlisk oraz gatunków roślinnych i zwierzęcych w sadach tradycyjnych, które pełnią istotną rolę w ekosystemie doliny Wisły. Dzięki monitorowaniu możliwa będzie ocena skuteczności podjętych działań ochronnych oraz wprowadzanie ewentualnych korekt w zarządzaniu obszarami chronionymi.

g. Zamówienie i wydruk historycznych fotomap terenu ZPKnDW w celu umożliwienia inwentaryzacji dawnych alei drzew owocowych i sadów tradycyjnych

Uzasadnienie: Zamówienie fotomap jest istotny z punktu widzenia ochrony dziedzictwa przyrodniczego regionu. Inwentaryzacja dawnych alei drzew owocowych i sadów tradycyjnych na podstawie historycznych fotomap pozwoli na precyzyjne zlokalizowanie i ochronę tych cennych elementów krajobrazu, które są częścią naturalnego dziedzictwa kulturowego Zespołu Parków Krajobrazowych. Inwentaryzacja umożliwi także wprowadzenie działań ochronnych i rekonstrukcyjnych w celu zachowania tych elementów przyrody.

3. Czynna ochrona wybranych gatunków zwierząt oraz inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych:

a. Zakup przyrządu do pomiaru parametrów jakości wody

Uzasadnienie: Pomiar parametrów jakości wody jest kluczowy w monitorowaniu stanu ekosystemów wodnych, które są integralną częścią bioróżnorodności w ZPKnDW. Zbieranie danych o jakości wody w zbiornikach wodnych, zwłaszcza wzdłuż doliny Wisły, pozwoli na wczesne wykrywanie

zagrożeń, takich jak zanieczyszczenia, zmiany temperatury wody czy poziomowi tlenu.

- b. Inwentaryzacja, monitoring i opracowanie strategii ochrony, ichtiofauny, herpetofauny i ornitofauny wybranych zbiorników wodnych w międzywalu Wisły wraz z koniecznymi, doraźnymi działaniami naprawczymi

Uzasadnienie: monitoring wybranych grup organizmów jest niezbędny do oceny stanu bioróżnorodności w zbiornikach i ciekach wodnych w dolinie Wisły i jej okolicach. Zidentyfikowanie i monitorowanie występujących gatunków pozwoli na śledzenie zmian w ich populacjach i wczesne wykrywanie zagrożeń dla poszczególnych siedlisk i gatunków. Dzięki takiej inwentaryzacji i monitoringowi możliwe będzie opracowanie i wdrożenie strategii ochrony siedlisk i gatunków, szczególnie w kontekście ochrony gatunków wodnych, które są szczególnie wrażliwe na zmiany środowiskowe. Pozyskane dane pozwolą podjąć doraźne działania naprawcze względem stwierdzonych zagrożeń oraz rozpocząć proces wdrożenia rozwiązań systemowych.

- c. Inwentaryzacja i monitoring ichtiofauny, ornitofauny, małych ssaków, grzybow nadrzewnych oraz bezkręgowców saproksylicznych, a także inwentaryzacja florystyczna i monitoring ruchów masowych ziemi na terenie trzech nowo utworzonych rezerwatów - Czarcie Góry, Zbocza Świętopelka, Wąwóz Wyrwa w celu opracowania (we współpracy z RDOŚ w Bydgoszczy) planów ochrony tych rezerwatów

Uzasadnienie: monitoring wybranych grup organizmów oraz czynników biotycznych i abiotycznych jest niezbędny do oceny stanu bioróżnorodności nowo powstałych rezerwatów. Obecny stan wiedzy jest oparty na badaniach wstępnych, które pozwoliły wskazać znaczną wartość przyrodniczą tych terenów, ale są niedostateczne do opracowania kompleksowego planu ochrony. Zidentyfikowanie i monitorowanie występujących czynników i gatunków pozwoli na śledzenie zmian i wczesne wykrywanie zagrożeń dla poszczególnych siedlisk i gatunków. Dzięki takiej inwentaryzacji i monitoringowi możliwe będzie we współpracy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy opracowanie strategii ochrony siedlisk i gatunków, a co za tym idzie kompleksowego planu ochrony rezerwatów.

- d. Adaptacja na potrzeby zimowania nietoperzy dwóch fortów Twierdz Chełmno (Fort I Watorowo i Fort V Stolno) oraz dwóch schronów piechoty twierdzy Grudziądz (IR 22 i IR 27) oraz naprawa schronień dla nietoperzy wykonanych w latach 2005 – 2015

Uzasadnienie: Rozwój techniki wojskowej spowodował, że Wojsko Polskie uznało schrony i forty Twierdz Grudziądz i Chełmno za niezdadne do wykorzystania. Część z obiektów jest obecnie w posiadaniu innych organów i pozostaje nieużytkowana. Są to betonowe lub ceglane konstrukcje pokryte warstwą ziemi. W ich wnętrzu panuje znaczna wilgotność i stosunkowo stała, niska ale dodatnia temperatura. Upodabnia je do jaskiń i stwarza dogodne miejsce zimowania nietoperzy. Obecnie jednak ta grupa zwierząt spotyka przeszkody w użytkowaniu schronów – ich wewnętrzna konstrukcja nie daje wystarczającej liczby potencjalnych schronień, a brak zabezpieczenia wejść powoduje niejednokrotne wchodzenie do obiektów ludzi i zwierząt w okresie hibernacji, co skutkuje wybudzeniem się nietoperzy.

Adaptacja fortów i schronów piechoty na potrzeby zimowania nietoperzy wymaga przeprowadzenia prac polegających na stworzeniu wewnątrz obiektu potencjalnych miejsc schronienia oraz zabezpieczeniu wejść. Potencjalne miejsca schronienia to konstrukcje z cegieł i pustaków. Wykonywane są zarówno w formie ścianek, jak i przymurowanych do sufitu bloków, co pozwala zwiększyć ich różnorodność i dopasować do potrzeb różnych gatunków nietoperzy. Zabezpieczenie wejść polega na trwałym zamknięciu części z nich (stabilizuje to też topoklimat wewnątrz schronu), oraz zamontowaniu zamykanych na kłódkę krat w pozostałych. Umożliwia to wejście w celu wykonania kontroli, liczenia nietoperzy lub prac konserwacyjnych przy jednoczesnym blokowaniu wejścia osób niepowołanych.

Do wykonania adaptacji wybrano dwa obiekty będące w posiadaniu Gminy Rogóźno i użyczone ZPKnDW - Schron Piechoty IR22 i Schron Piechoty IR27 oraz dwa obiekty Twierdzy Chełmno będące w trwałym zarządzie ZPKnDW – Fort I Watorowo i Fort V Stolno

W wyniku upływu czasu niektóre schronienia dla nietoperzy wykonane w latach 2005–2015 wymagają naprawy, co również zostanie wykonane w ramach realizacji projektu.

- e. Piaskowanie, malowanie i prace naprawcze barek należących do ZPKnDW barek dla rybitw oraz zakup osprzętu

Uzasadnienie: Piaskowanie, malowanie i prace naprawcze barek mają na celu ich konserwację i zapewnienie odpowiednich warunków do lęgów. Działania te są niezbędne do utrzymania barier ochronnych przed



niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi oraz zanieczyszczeniami, a także do zapewnienia bezpieczeństwa młodym ptakom w okresie lęgowym. Zakup osprzętu jest potrzebny do bieżącego utrzymania barek, co ma wpływ na poprawę skuteczności ochrony rybitw i innych ptaków wodnych.

f. Zakup i remont kutrów holowniczych

Uzasadnienie: Prowadzenie czynnej ochrony ptaków siewkowych (przede wszystkim rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*, ale też rybitwy białoczelnej *Sternula albifrons*, sieweczki rzecznej *Charadrius dubius* i mewy śmieszki *Chroicocephalus ridibundus*) na dolnym odcinku Wisły wymaga umieszczania sztucznych wysp lęgowych w nurcie rzeki. Jest to związane z uregulowaniem tego odcinka Wisły oraz działaniem zapory we Włocławku. Gwałtowne i znaczne zmiany poziomu wody w korycie w znacznym stopniu zmniejszają szansę wyprowadzenia lęgów na naturalnych wyspach naturalnych przez wyżej wymienione ptaki

Kutry holownicze będą wykorzystywane do transportu barek oraz innych działań związanych z ochroną siedlisk wodnych i monitorowaniem stanu wód. Zakup oraz remont zapewni odpowiednią mobilność i sprawność działań na wodach Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Te kutry będą również wykorzystywane do transportu osób i sprzętu w celu realizacji działań ochronnych, monitorowania i badań w różnych częściach doliny Wisły.

Dotychczas do takich działań korzystano z usług firm zewnętrznych. Jednakże ze względu na niezbędny specyficzny sprzęt (holownik) i konieczny krótki czas reakcji (na przykład w przypadku gwałtownych przyborów wody spowodowanych zrzutem ze zbiornika włocławskiego, lub w sytuacjach awaryjnych takich jak nieplanowane przemieszczenie się barki w wyniku naporu spływających rzeką obiektów) liczba potencjalnych podwykonawców jest ograniczona obecnie do jednej firmy działającej w Chełmnie. Zaawansowany wiek właściciela firmy oraz brak innych potencjalnych usługodawców powodują zagrożenie dla możliwości prowadzenia działań w przyszłości a także zagrożenie dla barek i szlaku żeglugowego Wisły w przypadku niedyspozycyjności dotychczasowego wykonawcy w momencie pilnej potrzeby przestawienia barek.

Brak większej liczby potencjalnych innych wykonawców prac przy barkach wymusza na ZPKnDW dążenie do uzyskania możliwości samodzielnego wykonywania niezbędnych zadań. W tym celu konieczne jest nabycie jednostki lub jednostek pływających zdolnych do ich realizacji. Zgodnie z informacjami jakie udało się uzyskać ZPKnDW nowy holownik/pchacz rzeczny musiałby zostać wykonany na specjalne zamówienie, a jego koszt przekroczyłby 3 000 000 zł (800 000 euro). Na rynku wtórnym jednostki zdolne do wykonywania prac na rzece są bardzo nieliczne i bardzo wysłużone (wodowane w latach 60-ych i 70-ych). Ponadto większość z nich

przed dopuszczeniem do działania musiałoby zostać przemieszczone drogą lądową do miejsca remontu, a następnie na obszar ZPKnDW. Transport taki ze względu na wielkość jednostek wymagałby użycia ciężkiego sprzętu (dźwigi, specjalnie przystosowane ciężarówki), a co za tym idzie generował kolejne koszty. Zatem zarówno zakup nowej jednostki jak i jednostki z rynku wtórnego byłby bardzo kosztowny. Ponadto holowniki/pchacze rzeczne wymagają wyspecjalizowanych zakładów remontowych do wykonywania przeglądów i prac naprawczych oraz zapewnionego miejsca w portach na okres zimowy. Koszty utrzymania tych jednostek przewyższają możliwości finansowe ZPKnDW.

Rozwiązaniem wyżej opisanych problemów może być zakup z rynku wtórnego jednostek typu KH200. Są to kutry holownicze pierwotnie wytwarzane na potrzeby Wojska Polskiego w celu ustawiania przęsła pływających mostów tymczasowych, obecnie oferowane na rynku wtórnym. Zostały one zaprojektowane do pchania i holowania pływających obiektów. Jednocześnie są stosunkowo małe i wyposażone we własne przyczepy. Dzięki temu za pomocą będących w dyspozycji ZPKnDW traktorów możliwe jest ich samodzielne obsługiwanie. KH200 projektowane były z myślą o użytkowaniu na rzekach, przez co dysponują wystarczającą dzielnością, a jednocześnie mają nieduże zanurzenie. Kutry te przeznaczone są do pracy parami. Pojedyncza jednostka jest za lekka by kontrolować ruch pchanej/holowanej barki. W celu pełnej kontroli nad obiektem niezbędne jest użycie dwóch jednostek. W takim zestawieniu jeden z kutrów stanowi napęd, a drugi steruje całym zestawem. Praca parami jest również niezbędna do zachowania bezpieczeństwa – w przypadku awarii jednej z jednostek pozostaje możliwość działania awaryjnego, co jest szczególnie ważne ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i drożności toru wodnego.

g. Zakup namiotowej hali magazynowej do przechowywania kutrów holowniczych

Uzasadnienie: Zakup magazynowej hali namiotowej niezbędny jest do zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania kutrów holowniczych, co ma kluczowe znaczenie dla ich długowieczności i sprawności. Hale takie są odpowiednio wytrzymałe i duże, a jednocześnie znacznie tańsze, szybsze i prostsze w konstrukcji niż budynki tradycyjne, co zapewnia optymalne wykorzystanie środków. Jednocześnie można je przestawiać wedle potrzeb, co znacząco zwiększa ich uniwersalność.

4. Koszty ogólnoprojektowe niezbędne do realizacji działań bezpośrednio związanych z ochroną siedlisk i gatunków na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą:



- a. Zakup i wyposażenie samochodu terenowego typu pickup z napędem hybrydowym (lub spalinowym w przypadku braku na rynku rozwiązań hybrydowych)

Uzasadnienie: Zakup i wyposażenie samochodu terenowego uzasadniony jest potrzebą wsparcia działań terenowych, logistyką materiałów ochronnych oraz efektywnym i ekologicznym zarządzaniem obszarem projektu, co wspiera osiągnięcie założonych celów projektu w zakresie ochrony zasobów genetycznych oraz bioróżnorodności, tj.:

- Transport narzędzi i materiałów – W zadaniach związanych z ochroną tradycyjnych sadów i drzew owocowych oraz wypasie wymagane jest przewożenie dużej ilości sprzętu, np. narzędzi do pielęgnacji drzew, osłonek, palików, siatki ochronnej, kos spalinowych i pastuchów elektrycznych. Przestronna skrzynia ładunkowa pickupa pozwoli na przewóz materiałów na teren projektu.

- Transport zwierząt – w zadaniach związanych z wypasem konieczne będzie przewożenie zwierząt gospodarskich przy użyciu dostosowanych przyczep. Dostarczenie zwierząt na tereny planowanego wypasu wymaga samochodu o wystarczających zdolnościach terenowych i masie pozwalającej na legalne ciągnięcie dużych przyczep.

- Monitorowanie i zarządzanie zasobami przyrodniczymi – samochód umożliwi regularny monitoring różnorodności biologicznej, inwentaryzację siedlisk oraz bieżące zarządzanie zasobami przyrodniczymi i sadami tradycyjnymi. Pojazd terenowy pozwoli na szybki dostęp do obszarów wymagających interwencji, dzięki czemu możliwe będzie skuteczne wdrażanie działań ochronnych, w tym reagowanie na zagrożenia środowiskowe, np. zniszczenia sadów przez dziką zwierzynę.

Jednocześnie, jeśli rozwiązania hybrydowe będą niedostępne, wybór pojazdu spalinowego wciąż będzie niezbędny ze względu na specyfikę terenu, który może wymagać samochodu o wysokiej mocy i zdolności do poruszania się w trudnych warunkach.

- b. Zakup quada 4x4 o pojemności silnika ok. 1000cc z wyciągarką wraz z przyczepą towarową o nośności co najmniej 1000 kg i odzieży ochronna kierowcy

Uzasadnienie: Quad jest idealnym środkiem transportu w terenach o utrudnionym dostępie, takich jak strefy zalewowe w dolinie Wisły. Quad o napędzie 4x4 zapewni mobilność na trudnych drogach i w miejscach, gdzie nie ma możliwości dotarcia dużymi pojazdami. Wyciągarka zwiększy wszechstronność pojazdu, umożliwiając wykonanie prac w warunkach, gdzie standardowe pojazdy mogą utknąć. Nieduże rozmiary i masa pozwolą na skuteczne przemieszczanie się w obrębie doliny Wisły nawet w przypadku jej częściowego zalania. Działania te są niezbędne do

monitorowania, ochrony siedlisk i gatunków w regionie, szczególnie w obszarach o mało utwardzonych drogach lub trudnym terenie.

Przyczepa towarowa do quada pozwoli na transport większych ilości materiałów, narzędzi i sprzętu niezbędnego do przeprowadzania prac w terenie. Przyczepa umożliwi przewóz sprzętu do realizacji działań ochronnych, jak np. instalacja barier ochronnych, transport osłonek dla roślin czy prace związane z ochroną gatunków. Dzięki jej wysokiej nośności, możliwe będzie transportowanie większych ładunków w jednym kursie, co poprawi efektywność działań.

Odzież ochronna jest niezbędna dla zapewnienia bezpieczeństwa pracowników w trudnych warunkach terenowych. Prace związane z monitorowaniem siedlisk czy ochroną przyrody w ZPKnDW wymagają pracy w różnych warunkach atmosferycznych i terenowych, co wiąże się z ryzykiem. Odpowiednia odzież ochronna, taka jak kaski, kamizelki odblaskowe, rękawice czy obuwie, zapewni bezpieczeństwo osób pracujących w terenie.

c. Zakup dwóch komputerów stacjonarnych typu All in One

Uzasadnienie: Komputery stacjonarne typu All in One będą wykorzystywane do przetwarzania danych zebranych podczas monitoringu bioróżnorodności, inwentaryzacji czy analiz siedlisk. Będą one także narzędziem do opracowywania raportów, analiz geoinformacyjnych oraz dokumentacji projektowej.

d. Zakup monitora o wysokiej rozdzielczości i przekątnej powyżej 39 cali

Uzasadnienie: Wysokiej jakości monitor o dużej przekątnej ułatwi pracę nad dokumentowaniem i analizowaniem danych związanych z projektem. Tego typu sprzęt pozwoli na dokładniejsze przeglądanie map, analizowanie zdjęć satelitarnych oraz wyświetlanie szczegółowych danych z monitoringu, co jest niezbędne do prawidłowego zarządzania projektem i monitorowania działań ochronnych w obszarze ZPKnDW.

e. Zakup plotera do wydruków w formacie A0

Uzasadnienie: Ploter do wydruków w formacie A0 będzie wykorzystywany do przygotowywania dużych map, planów oraz innych dokumentów projektowych, które muszą być wyświetlane w dużych formatach, aby ułatwić planowanie działań terenowych. Dzięki temu możliwe będzie wyraźne przedstawienie danych przestrzennych oraz planów ochrony siedlisk na obszarze ZPKnDW.

f. zakup i doposażenie sprzętu fotograficznego

Sprzęt fotograficzny jest niezbędny do dokumentowania stanu przyrody, zbierania dowodów z monitoringu, a także do prowadzenia dokumentacji wizualnej postępu działań ochronnych. Dobrej jakości aparat i akcesoria pozwolą na wysokiej jakości zdjęcia, które będą służyły zarówno do analizy stanu siedlisk, jak i do raportowania wyników projektu. Z kolei możliwość rejestrowania obrazów w trudnych warunkach terenowych pozwoli na dokładniejsze ocenianie sytuacji na miejscu.

g. Zakup trzech profesjonalnych lornetek

Lornetki będą wykorzystywane w monitoringu bioróżnorodności, zwłaszcza w badaniach ornitologicznych, do obserwacji ptaków i innych zwierząt na dużych odległościach. Dzięki profesjonalnym lornetkom możliwe będzie dokładne obserwowanie zwierząt bez zakłócania ich naturalnego środowiska, co jest kluczowe dla ochrony gatunków w ZPKnDW.

h. Zakup drona z kamerą termowizyjną

Uzasadnienie: Dron z kamerą termowizyjną będzie wykorzystywany do monitorowania i dokumentowania stanu przyrody z powietrza, co umożliwi efektywną ocenę jakości siedlisk, szczególnie w trudno dostępnych miejscach. Kamera termowizyjna pozwoli na wykrywanie ciepłolubnych gatunków (np. nietoperzy) w nocy, co umożliwi ich ochronę i monitorowanie w sposób mniej inwazyjny.

i. Etat pracownika merytorycznego

Uzasadnienie: Etat pracownika merytorycznego, odpowiedzialnego za koordynowanie działań związanych z monitorowaniem bioróżnorodności oraz analizowaniem zebranych danych, jest niezbędny do zapewnienia efektywnej realizacji działań merytorycznych zaplanowanych w ramach projektu.

5. Działania informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie właściwych zachowań społecznych w odniesieniu do dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych regionu:

- a. Przygotowanie i wydruk 3 rodzajów plansz edukacyjnych B2 (nakład 3x500 szt.) – dot. ochrony muraw kserotermicznych, łąk i pastwisk.

Uzasadnienie: Plansze edukacyjne będą pełniły funkcję informacyjną i promującą wiedzę na temat ochrony cennych ekosystemów, takich jak murawy kserotermiczne, łąki i pastwiska, które są istotnymi elementami bioróżnorodności regionu. Działania te będą miały na celu podniesienie świadomości wśród mieszkańców i turystów o znaczeniu tych siedlisk dla ochrony przyrody, co w efekcie przyczyni się do wspierania lokalnej ochrony środowiska. Materiały edukacyjne będą dystrybuowane podczas wydarzeń, konkursów i na stoiskach, co pozwoli dotrzeć do szerokiej grupy odbiorców.

b. Przygotowanie i wydruk książki popularnonaukowej
"Zapomniane gatunki roślin... - Tom V "

Uzasadnienie: Książka popularnonaukowa będzie narzędziem edukacyjnym, które pozwoli szerzyć wiedzę o zapomnianych gatunkach roślin oraz ich znaczeniu dla ekosystemów regionu. Działanie to przyczyni się do ochrony cennych gatunków roślinnych poprzez uświadamianie mieszkańców o ich roli w przyrodzie. Publikacja będzie także stanowiła wartościowe źródło wiedzy dla studentów, badaczy oraz osób zainteresowanych tematyką ochrony przyrody.

c. reedycja, tłumaczenie na język angielski i wydruk książki popularnonaukowej "Dawne odmiany roślin sadowniczych Tom I Pestkowe

Uzasadnienie: Reedycja książki popularnonaukowej o dawnych odmianach roślin sadowniczych z tłumaczeniem na język angielski pozwoli na dotarcie z wiedzą na temat rodzimych odmian drzew owocowych do międzynarodowej społeczności. Ponadto, dodruk książki, która cieszyła się dużym uznaniem, przyczyni się do dalszego rozpowszechniania wiedzy o znaczeniu ochrony starych odmian roślin dla zachowania bioróżnorodności oraz dla zrównoważonego rozwoju rolnictwa i ogrodnictwa.

d. Przygotowanie i wydruk podręcznego atlasu starych odmian jabłoni

Uzasadnienie: Atlas starych odmian jabłoni będzie praktycznym narzędziem dla osób zainteresowanych ochroną dawnych odmian drzew owocowych. Dzięki formie podręcznego atlasu, będzie on wykorzystywany w terenie przez osoby prowadzące prace związane z ochroną tych odmian. Działanie to wesprze zachowanie bioróżnorodności roślinnej, szczególnie na poziomie lokalnym, oraz edukację społeczną w zakresie wartości starych odmian jabłoni.

- e. Wykonanie kilkudziesięciu modeli owoców starych odmian roślin użytkowych prezentujących kształt, wielkość i kolorystykę owoców

Uzasadnienie: Modele owoców starych odmian roślin użytkowych staną się elementem edukacyjnym, który będzie służył wizualizacji różnorodności roślin sadowniczych w Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym w Chrystkowie. Dzięki nim odwiedzający będą mogli zobaczyć, jak wyglądały tradycyjne gatunki owoców, co umożliwi lepsze zrozumienie ich wartości i potrzeby ochrony. Modele te będą atrakcyjną formą edukacji dla grup zorganizowanych, rodzin oraz turystów.

- f. Przygotowanie filmu i informatora na temat dawnych odmian drzew owocowych oraz sposobów i wartości ich ochrony. A także funkcji przyrodniczych sadów tradycyjnych

Uzasadnienie: Film i informator będą doskonałym narzędziem do szerzenia wiedzy na temat ochrony starych odmian drzew owocowych oraz funkcji przyrodniczych sadów tradycyjnych, a także działalności ochronnej i edukacyjnej Ośrodka w Chrystkowie. Krótkie filmy, szczególnie te publikowane w Internecie, mają ogromny zasięg i mogą dotrzeć do szerokiego grona odbiorców, w tym osób, które nie mają fizycznej możliwości odwiedzenia Ośrodka. Będą one również wykorzystywane do promowania działań ochronnych w regionie.

- g. Przygotowanie i wydruk książki popularnonaukowej "Ptaki znad dolnej Wisły"

Uzasadnienie: Książka będzie stanowiła ważne źródło wiedzy na temat ornitofauny regionu dolnej Wisły, co pozwoli na lepsze zrozumienie specyfiki tego ekosystemu oraz potrzeby ochrony ptaków i ich siedlisk. Publikacja przyczyni się do zwiększenia świadomości mieszkańców oraz turystów o znaczeniu ptaków dla bioróżnorodności i ekosystemów regionu.

- h. Przygotowanie i wydruk książki popularnonaukowej "Ryby dolnej Wisły"

Uzasadnienie: Podobnie jak książka o ptakach, publikacja o rybach dolnej Wisły będzie miała na celu edukację na temat ich ochrony, w tym zagrożonych gatunków, oraz wpływu zanieczyszczeń na ich siedliska. Działania te przyczynią się do szerzenia wiedzy o wartości ekosystemów wodnych i ich bioróżnorodności.

- i. Wykonanie i ustawienie tablic informacyjnych dotyczących obszarów Natura 2000 - Solecka Dolina Wisły (PLH040003), Dolina Dolnej Wisły (PLB040003), Jaskinie Bajka (PLH040047), Zbocza Płutowskie PLH040040, Zamek Świecie (PLH040025) i Torfowisko Linjie (PLH 040020) i tablic granicznych - łącznie 24 tablice

Uzasadnienie: Tablice informacyjne dotyczące obszarów Natura 2000 będą pełniły rolę edukacyjną, informując o celach ochrony przyrody na tych obszarach. Pozwoli to na zwiększenie świadomości wśród mieszkańców i turystów o znaczeniu ochrony tych obszarów oraz o konieczności podejmowania działań na rzecz ich zachowania w dobrym stanie ekologicznym.

6. Koszty pośrednie:

- a. Dodatki funkcyjne dla pracowników ZPKnDW
- b. Koszty rozliczania projektu (usługa zewnętrzna)
- c. Szkolenie zagraniczne połączone z wizytą studyjną

Uzasadnienie: Zagraniczna wizyta studyjna stanowi istotny element działań informacyjno-edukacyjnych, mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej oraz rozwój kompetencji związanych z zarządzaniem i ochroną zasobów przyrodniczych. W ramach wizyty uczestnicy będą mieli okazję zapoznać się z innowacyjnymi metodami ochrony bioróżnorodności, efektywnymi technikami zarządzania przestrzeniami chronionymi oraz strategiami budowania społecznego zaangażowania na rzecz ochrony przyrody w innych krajach. Wymiana doświadczeń z międzynarodowymi ekspertami pozwoli na wdrożenie sprawdzonych metod ochrony siedlisk, które mogą być adaptowane do specyfiki ekosystemów w regionie dolnej Wisły.

Zdobyta wiedza przyczyni się nie tylko do efektywniejszej realizacji projektu, ale także do opracowania nowych materiałów edukacyjnych i programów informacyjnych, które zostaną skierowane do mieszkańców regionu. Poznanie międzynarodowych standardów i najlepszych praktyk w zakresie zachowania i przywracania siedlisk oraz ochrony gatunków priorytetowych umożliwi rozszerzenie działań edukacyjnych Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą, co jest zgodne z celem podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej.

7. Promocja projektu:

- międzynarodowa konferencja poprojektowa
- Zakup namiotu wystawienniczego 5 x 12 m wraz z wyposażeniem.

	- Wykonanie tablic informacyjno-pamiątkowych, oklejenie zakupionego sprzętu naklejkami oraz informacja na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Zgodnie z wytycznymi kwalifikowalności i zasadami przedmiotowego konkursu wszystkie koszty będą związane z ochroną siedlisk i gatunków oraz z działaniami edukacyjno-informacyjnymi, zatem są to koszty kwalifikowalne. Wydatki te są niezbędne w celu skutecznej ochrony siedlisk i gatunków na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Określone rodzaje prac (stanowiące zakres rzeczowy inwestycji) dla opisanych lokalizacji są niezbędne do osiągnięcia założonych w projekcie celów. Wydatki są zgodne z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności na lata 2021-2027 oraz z katalogiem kosztów kwalifikowanych dla FEoKP 2021-2027. Wszystkie powyższe wydatki są niezbędne do zapewnienia odpowiednich narzędzi i zasobów dla skutecznej realizacji projektu, który ma na celu ochronę siedlisk i gatunków w Zespole Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Dzięki temu projekt będzie mógł skutecznie monitorować, dokumentować oraz prowadzić działania ochronne w terenie, co przyczyni się do wzmocnienia ochrony bioróżnorodności i poprawy stanu przyrodniczego regionu. Ponadto powyższe działania informacyjno-edukacyjne mają na celu podniesienie świadomości społecznej na temat ochrony przyrody, dziedzictwa przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych ZPKnDW. Dzięki szerokiemu wachlarzowi materiałów edukacyjnych (książki, atlasy, modele, tablice, filmy) oraz działań związanych z promocją wiedzy o bioróżnorodności i metodach ochrony przyrody, projekt przyczyni się do długofalowej ochrony zasobów naturalnych regionu.
2.Sposób zaangażowania partnerów (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
3.Grupy docelowe/ ostateczni odbiorcy realizowanego projektu	Mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego
4.Miejsce realizacji oraz zasięg oddziaływania projektu (lokalny np. gminny; ponadlokalny; regionalny itp.)	Miejsce realizacji: Gmina Bydgoszcz, Gmina Dąbrowa Chełmińskie, Gmina Dobrcz, Gmina Dragacz, Gmina Nowe, Gminy Świecie, Chełmno (gmina wiejska) i Grudziądz (gmina wiejska), Gmina Rogóźno Realizacja będzie miała miejsce na terenie trzech parków krajobrazowych (Chełmińskiego, Nadwiślańskiego i Góry Łosiowej). Zasięg oddziaływania będzie ponadlokalny.
5.Zgodność z kluczowymi kryteriami wyboru projektów, zapisami SZOP, np. wykazanie zgodności z typami projektów, kryteriami merytorycznymi	Kryterium B.3 Projekt jest zgodny z typami projektów przewidzianymi do wsparcia w ramach działania. Planowane do realizacji zamierzenie inwestycyjne jest zgodne z następującymi typami projektów możliwymi do wsparcia w ramach konkursu:

szczegółowymi itp. (prosimy o syntetyczny, zwięzły opis)

- zwiększenie potencjału przyrodniczego regionu poprzez działania bezpośrednio związane z ochroną siedlisk i gatunków.

W ramach realizacji ww. typu projektu nastąpi zakup urządzeń, sprzętu, narzędzi oraz usług zmierzających do czynnej ochrony muraw kserotermicznych, łąk i pastwisk; zakup urządzeń, sprzętu, narzędzi, oraz usług zmierzających do ochrony zasobów genetycznych dawnych odmian drzew owocowych oraz gatunków zwierząt związanych z sadami tradycyjnymi; zakup urządzeń, sprzętu, narzędzi oraz usług zmierzających do czynnej ochrony wybranych gatunków zwierząt oraz inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych.

- działania informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie właściwych zachowań społecznych w odniesieniu do dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych regionu.

W ramach realizacji ww. typu projektu wykonanych zostanie szereg działań opisanych w punkcie 4, których celem będzie podniesienie świadomości mieszkańców.

Aby zrealizować ww. cele na obszarze ZPKnDW bardzo istotna jest realizacja wskazanego wyżej zakresu rzeczowego projektu.

Kryterium B.6 Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju

Realizacja projektu przyczyni się do ochrony cennych siedlisk i gatunków, jednocześnie podnosząc świadomość ekologiczną społeczności lokalnej, co wspiera cele zrównoważonego rozwoju i zasady DNSH.

1. Zgodność z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

Projekt wspiera cele ONZ, takie jak:

- Cel 13: Działania na rzecz klimatu – poprzez ochronę ekosystemów i ograniczanie zanieczyszczeń środowiska.
- Cel 15: Życie na lądzie – czynna ochrona siedlisk i gatunków oraz zachowanie różnorodności biologicznej.
- Cel 12: Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja – działania edukacyjne promujące zrównoważony rozwój.

2. Zgodność z Porozumieniem Paryskim:

Projekt przyczynia się do adaptacji obszarów chronionych do zmian klimatycznych, poprzez ochronę ekosystemów kluczowych dla stabilności klimatu i różnorodności biologicznej.

3. Spełnienie zasady „nie czynić poważnych szkód” (DNSH):

Wszystkie działania, w tym ochrona muraw kserotermicznych, łąk i pastwisk oraz ochrona gatunków, są realizowane w sposób minimalizujący wpływ na środowisko. W projekcie zastosowany zostanie sprzęt przyjazny środowisku, taki jak piły akumulatorowe czy kosiarki dyskowe, który ogranicza emisję i hałas.

4. Wsparcie standardów klimatycznych UE:

	Projekt wspiera rozwój zielonej infrastruktury, zgodnie z priorytetami Europejskiego Zielonego Ładu. Promuje praktyki zrównoważonego zarządzania zasobami przyrodniczymi. Kryterium B.8 Zgodność projektu z wymaganiami prawa ochrony środowiska. Projekt jest zgodny z wymogami prawa ochrony środowiska, ponieważ planowane przedsięwzięcie nie jest zaliczane się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na podstawie obowiązującego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. (Dz.U. z 12.11.2010r.Nr 213, poz. 1397, ze zm.) w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczególnych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu oddziaływania na środowisko dlatego też nie wymagał uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Projekt został opracowany zgodnie z krajowymi ustawami oraz dyrektywami unijnymi, wspiera trwałą ochronę przyrody i różnorodności biologicznej, minimalizuje ingerencję w środowisko naturalne, zapewniając realizację działań w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Kryterium B.10 Wykonalność techniczna, technologiczna i instytucjonalna projektu. Projekt jest wykonalny technicznie, technologicznie i instytucjonalnie, ponieważ Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą: - posiada opracowany harmonogram realizacji projektu, który jest realistyczny i uwzględnia zakres rzeczowy oraz czas niezbędny na realizację procedur przetargowych i inne okoliczności niezbędne do realizacji tych procedur, - gwarantuje techniczną i technologiczną wykonalność projektu: dla inwestycji opracowano projekty techniczne oraz uzyskano pozwolenia na budowę (dla wydatków wymagających tego typu dokumenty); - posiada potencjał do prawidłowej obsługi projektu: zaangażowani pracownicy Zespołu Parków oraz zewnętrznymi wykonawcy prac. Kryteria B.13, B.14., B.15, B.16 Projekt realizowany przez Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych UE oraz Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, zapewniając pełne poszanowanie zasad równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Działania projektowe uwzględniają również zasadę równości kobiet i mężczyzn, gwarantując równy dostęp do korzyści płynących z realizacji projektu, zarówno dla społeczności lokalnej, jak i uczestników działań edukacyjnych.
--	---

Kryterium C.2 Zgodność z Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 w Polsce dla Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027.

Projekt jest zgodny z Priorytetowymi Ramami Działań (PAF) dla sieci Natura 2000 na lata 2021-2027, ponieważ spełnia kluczowe założenia związane z ochroną siedlisk i gatunków priorytetowych. Działania przewidziane w projekcie koncentrują się na czynnej ochronie cennych siedlisk takich jak murawy kserotermiczne, łąki, pastwiska oraz sadów tradycyjnych, co wpisuje się w priorytety określone w PAF, mające na celu zachowanie i odtworzenie właściwego stanu ochrony tych ekosystemów.

Projekt zakłada także zakup sprzętu oraz urządzeń, które wspierają monitorowanie i aktywną ochronę zasobów przyrodniczych, co jest zgodne z PAF, w którym podkreśla się konieczność regularnego monitorowania stanu siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000. Działania te obejmują także przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom, takim jak zarastanie siedlisk przez gatunki niepożądane oraz ochronę zasobów genetycznych, zgodnie z wymogami Dyrektywy siedliskowej.

Ponadto projekt wspiera edukację i podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności, co jest zgodne z działaniami horyzontalnymi w PAF, ukierunkowanymi na poprawę zarządzania oraz komunikacji z interesariuszami na terenach Natura 2000. Działania te przyczyniają się do realizacji priorytetowych celów ochronnych dla sieci Natura 2000, w tym poprzez wspieranie zielonej infrastruktury oraz utrzymywanie stanu siedlisk kluczowych dla bioróżnorodności.

Kryterium C.3 Kanalizacja ruchu turystycznego – ochrona środowiska naturalnego – nie dotyczy

Kryterium C.4 Opinia organu odpowiedzialnego za zarządzanie obszarem chronionym – dla projektu uzyskana zostanie pozytywna opinia organu odpowiedzialnego za zarządzanie obszarem chronionym pod kątem zasadności jego realizacji, zgodności z celami ochrony danego obszaru oraz w celu wykluczenia realizacji projektów mogących powodować negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego, powielających się lub kolidujących ze sobą.

Kryterium C.5 Realizacja projektu na obszarach Natura 2000

Projekt realizowany jest częściowo na obszarach Natura 2000 zlokalizowanych na obszarze parku krajobrazowego lub rezerwatu przyrody, jednocześnie spełnia łącznie następujące warunki:

- dla projektu nie planuje się i nie jest realizowana interwencja z FEnIKS, – projekt jest ograniczony terytorialnie do jednego województwa: kujawsko-pomorskiego,
- Wnioskodawca uzyska zgodę organu nadzorującego dany obszar chroniony.

	Kryterium C.6 Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych – nie dotyczy Kryterium C.7 Znaczenie projektu dla potrzeb ochrony przyrody: Projekt spełnia powyższe kryterium. ponieważ opiera się na szczegółowej diagnozie problemów, takich jak degradacja siedlisk kserotermicznych, utrata tradycyjnych sadów, ograniczona przestrzeń do lęgów ptaków czy potrzeba poprawy infrastruktury wspierającej ochronę przyrody. ZPKnDW uwzględnił zagrożenia dla kluczowych gatunków, takich jak rybitwa rzeczna, ostnica Jana, czy nietoperze zimujące w schronach i fortach. Projekt zakłada działania, takie jak inwentaryzacja przyrodnicza, monitoring bioróżnorodności, modernizacja infrastruktury dla wypasu, ochrona siedlisk wodnych i tradycyjnych sadów, co zostało poparte aktualnymi badaniami i danymi z regionu. Użycie nowoczesnych narzędzi (np. drony z kamerą termowizyjną, sprzęt do monitorowania wody) potwierdza zastosowanie naukowych i innowacyjnych metod ochrony przyrody. Projekt obejmuje ochronę ekosystemów, takich jak murawy kserotermiczne, łąki, pastwiska oraz tradycyjne sady, które są kluczowe dla zachowania różnorodności biologicznej. Planuje się czynne działania ochronne, np. wypas zwierząt, modernizację schronień dla nietoperzy oraz remont i budowę infrastruktury wspierającej ochronę ptaków wodnych. Kryterium D.1 Wpływ projektu na realizację działań ochronnych wskazanych w dokumentach zarządczych dla danego gatunku/siedliska: nie dotyczy Kryterium D.2 Ochrona siedlisk i gatunków – lokalizacja zadania: W przeważającym zakresie projekt realizowany jest na obszarze parku krajobrazowego, tj. na obszarze Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Kryterium D.3 Działania informacyjno-edukacyjne: projekt zawiera element działań informacyjno-edukacyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie właściwych zachowań społecznych w odniesieniu do dziedzictwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych regionu. ZPKnDW w ramach projektu planuje realizację działań informacyjno-edukacyjnych w postaci książek, atlasów, modeli, tablic i filmów.
6. W przypadku planowanego wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny, o znaczeniu strategicznym, uzasadnij spełnienie przesłanek określonych w art. 44 ust. 2 ustawy wdrożeniowej, tj. czy projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju	1) Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+ (SRW): – Projekt przyczynia się/znacząco przyczynia się do osiągnięcia założonych w dokumencie celów: Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko Cel operacyjny: 42. Środowisko przyrodnicze Kierunek: 4203. Zachowanie, wzmacnianie oraz promocja potencjału dziedzictwa przyrodniczego województwa Potencjalny wnioskodawca i projekt został jednoznacznie określony w wykazie projektów kluczowych SRW pod pozycją (jeśli dotyczy):

regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT, IIT. Strategiczne znaczenie projektu musi wynikać z dokumentu, który służy wyznaczaniu celów i programowaniu polityk publicznych tj. strategii, planu, programu itp. (np. SRW, Regionalny Plan Transportowy, RIS 2021+, Polityka zdrowotna WK-P na lata 2021-2030 itd.). Projekt ma strategiczne znaczenie, jeśli: a) obejmuje działania, których podjęcie wprost przewidziano w tego rodzaju dokumencie i znacząco przyczynia się do osiągnięcia założonych w dokumencie celów albo b) dokument taki zawiera informacje na jego temat (np. określa nazwę lub cel projektu). Przykład: projekt został wpisany na listę projektów kluczowych w danym dokumencie.	2) Inny dokument(jeśli dotyczy)
III. Harmonogram realizacji projektu	
1. Planowany termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu (mm-rok)	Od 03.06.2024 do 30.04.2028 *w dniu 03.06.2024 r. została zawarta umowa na opracowanie Planu Inwestycji. Koszty związane z Planem Inwestycji będą ponoszone od czerwca do grudnia 2024 r. Natomiast rzeczowa realizacja projektu będzie miała miejsce od 05.2025 r. do 04.2028
2. Planowany i wymagany termin zabezpieczenia środków własnych w Budżecie WK-P i WPF WK-P, jeśli dotyczy (mm-rok)	12.2024 (mm-rok) lub ☐ Nie dotyczy
3. Planowany termin złożenia wniosku o dofinansowanie projektu (mm-rok)	01.2025
4. Obecny stan przygotowania do realizacji projektu (zaznacz właściwe, uzupełnij dane) -	1) Prawo dysponowania nieruchomością na cele projektu ☒ TAK ☐ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok)
	2) Dokumentacja środowiskowa (np. decyzja, raport OOS)



dotyczy projektów inwestycyjnych (np. obejmujących roboty budowlane, zakup środków trwałych)	☐ TAK ☒ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok)
	3) Decyzja o warunkach zabudowy/ decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego ☐ TAK ☒ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok)
	4) Dokumentacja techniczna (np. projekt budowlany) ☒ TAK ☐ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok)
	5) Program Funkcjonalno - Użytkowy ☐ TAK ☒ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok)
	6) Zezwolenie na inwestycję (np. pozwolenie na budowę) ☒ TAK ☐ ND. ☐ NIE (Planowany termin uzyskania: mm-rok) Zezwolenie dotyczy następujących wydatków: - budowa garażu wielostanowiskowego - adaptacja fortów piechoty - budowa budynku BHP
	7) Inny dokument: Opinia RDOŚ (jeśli dotyczy, wskaż jaki) ☐ TAK ☐ ND. ☒ NIE (Planowany termin uzyskania: 12-2024)

IV. Budżet projektu			
1. Szacowany budżet projektu – uszczegółowienie w arkuszu kalkulacyjnym „Budżet projektu”		Wartość (zł)	%
	1) Dotacja/instrument finansowy, w tym:	4 894 346,75	85,00%
	a) Dofinansowanie z UE ...(np. EFRR/ERDF)	4 894 346,75	85,00%
	b) Dofinansowanie z budżetu państwa (BP), jeśli dotyczy	0,00	0,00%
	2) Wkład własny, w tym:	863 708,25	15,00%
	a) Budżet WK-P (jeśli dotyczy)	863 708,25	15,00%
	b) Budżet JST (inny niż budżet WK-P)	0,00	0,00%
	c) Budżet państwa (np. środki własne państwowych jednostek budżetowych)	0,00	0,00%
	d) Inne publiczne	0,00	0,00%
	e) Prywatne	0,00	0,00%
	I. Wydatki kwalifikowalne projektu (1+2)	5 758 055,00	100,00 %
	II. Wydatki niekwalifikowalne projektu	0,00	-
	III. Wydatki ogółem projektu (I+II)	5 758 055,00	-
2. Uzasadnienie budżetu projektu:			
a) W jaki sposób zostaną zapewnione środki na wkład własny i wydatki niekwalifikowalne (jeśli dotyczą) w ramach projektu	Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą wystąpi o pokrycie wkładu własnego z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego		
b) Informacja o kwalifikowalności/ niekwalifikowalności podatku VAT	Podatek Vat jest wydatkiem kwalifikowalnym.		

c) Informacja dotycząca występowania pomocy publicznej/pomocy de minimis w ramach projektu	W projekcie nie występuje pomoc publiczna oraz pomoc de minimis
3. Sposób rozliczania kosztów pośrednich w ramach projektu	☒ za pomocą stawki ryczałtowej lub ☐ na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków
3a. Jeśli dotyczy, podaj stawkę ryczałtową kosztów pośrednich dla projektu (przyjętą w ramach naboru i zgodną z wyliczeniem: kwalifikowalne koszty pośrednie /kwalifikowalne koszty bezpośrednie)	5%

V. Wskaźniki realizacji celów projektu				
Wskaźniki produktu	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wartości docelowej
1. PROG-FEKP-0019 - Liczba sporządzonych inwentaryzacji przyrodniczych	Szt.	0,00	11	2028
2. WLWK -PLRO071 – Liczba wspartych form ochrony przyrody	Szt.	0,00	9	2028
3. WLWK -PLRO069- Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi	ha	0.00	14,45	2028
Wskaźniki rezultatu	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wartości docelowej
1. WLWK -PLRR042 - Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne	Szt.	0,00	10	2028
2. PROG -FEKP -0020 - Powierzchnia terenów objętych inwentaryzacją przyrodniczą	ha	0,00	82	2028

VI. Informacja i promocja	
1. Przedstaw w punktach kategorie działań informacyjno-promocyjnych, planowanych do realizacji w ramach projektu np. wykonanie plakatu lub tablicy informacyjnej i/lub pamiątkowej, materiałów promocyjnych itp. Jeżeli to możliwe, przypisz kwoty do każdego z działań. Uzasadnij realizację wskazanych działań, pamiętając o zachowaniu zgodności z celami projektu i obowiązującymi przepisami.	Działania informacyjno-promocyjne, planowane do realizacji w ramach projektu wraz z uzasadnieniem: 1. Międzynarodowa konferencja poprojektowa – 30 000,00 zł 2. Zakup namiotu wystawienniczego wraz z wyposażeniem - 32 000,00 zł 3. Wykonanie tablic informacyjno-pamiątkowych oraz oklejenie zakupionego sprzętu nalepkami – 9 955,00 zł 4. Informacja o realizacji projektu na stronie internetowej oraz na portalach społecznościowych – 1 000,00 zł Koszty związane z promocją projektu są niezbędne nie tylko do szerzenia świadomości na temat wyników działań ochronnych, ale

Uwaga: w przypadku projektów własnych WK-P realizacja działań informacyjno-promocyjnych powinna być uzgadniana z Departamentem Promocji UM WK-P.	także do spełnienia wymogów dotyczących informowania o finansowaniu z funduszy Unii Europejskiej. W ramach zaplanowanych działań promujących projekt, zapewnienie obecności logo UE na materiałach promujących, zakupionym sprzęcie, tablicach informacyjnych, stronie internetowej oraz podczas wydarzeń publicznych jest obowiązkowe i zgodne z przepisami dotyczącymi wykorzystania funduszy UE. Organizacja konferencji poprojektowej na poziomie międzynarodowym pozwoli na szerokie upowszechnienie informacji o wynikach projektu, a także o źródłach jego finansowania, w tym szczególnie o wsparciu ze strony Unii Europejskiej. W czasie konferencji będzie możliwe: - Prezentowanie logotypów UE: Logotypy Unii Europejskiej będą wyraźnie widoczne na materiałach konferencyjnych, zakupionym sprzęcie, plakatach oraz innych dokumentach, co pozwoli na zaznaczenie wkładu UE w realizację projektu. - Upowszechnianie informacji o funduszach UE: Podczas wystąpień oraz prezentacji będzie można bezpośrednio poinformować uczestników o finansowaniu projektu przez Unię Europejską, podkreślając, jak ważne wsparcie finansowe z tych funduszy miało dla ochrony przyrody w regionie. Namiot wystawienniczy zostanie wykorzystany na ww. konferencji. Namiot i jego wyposażenie będą zawierały widoczne oznaczenia z logo Unii Europejskiej, co umożliwi uczestnikom wydarzenia zrozumienie, że działania ochrony przyrody na tym terenie są wspierane przez Unię Europejską. Tablice informacyjne oraz działania w Internecie stanowią obowiązkowy i kluczowy element promocji, którego celem jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców, a także przekazanie informacji o wsparciu ze strony UE. Na tablicach umieszczone będą logotypy Unii Europejskiej, wraz z informacją o finansowaniu projektu z funduszy unijnych. Tablice te będą służyć zarówno celom edukacyjnym, jak i informacyjnym, przyczyniając się do uświadamiania odwiedzających o źródłach finansowania działań. Na stronie internetowej Zespołu Parków oraz w mediach społecznościowych zamieszczane będą informacje o wsparciu z Unii Europejskiej, w tym logotypy UE oraz krótkie komunikaty na temat roli funduszy unijnych w realizacji działań ochrony przyrody. Dzięki tym narzędziom możliwe będzie dotarcie do szerokiego grona odbiorców zarówno lokalnych, jak i międzynarodowych. Dodatkowo, poprzez wykorzystanie mediów społecznościowych, informacje o wsparciu UE
---	--

	będą mogły być szeroko upowszechnione, zwiększając transparentność projektu i podkreślając wkład Unii Europejskiej.
2. Razem budżet działań informacyjno-promocyjnych	72 955 zł (1,28%)
Osoba do kontaktu w sprawach projektu (dane służbowe)	Imię i nazwisko: Łukasz Woźniak, tel.: 52 33 15 000, e-mail: sekretariat@dolwislapark.pl

10 II 2025 r.

DYREKTOR
Zespołu Parków Krajobrazowych
na Dolną Wisłę
J. Pajkowski
Jarosław Pajkowski

.....
Data, podpis i pieczęć osoby/osób
reprezentującej/ych podmiot zgłaszający